

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદની ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલતમાં
કીમીનલ મિસ. એપ્લીકેશન (એફ.આઈ.આર./ હુકમ રદ કરવા માટે)
નં.૧૫૭૩૮ ઓફ ૨૦૧૧

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી બી.એન. કારીઆ

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	
૨	પત્રકારને રીફર કરવામાં આવશે કે નહીં?	
૩	શું માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની ખરી નકલ જોવા માંગે છે?	
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	

=====

દેવાંશુભાઈ ભારતકુમાર મેહતા અને ૩..... અરજદારો

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને ૧..... પ્રતિવાદી (ઓ)

=====

ઉપસ્થીતી:

અરજદાર (ઓ) નંબર ૧-૪ તરફે વકીલ શ્રી એન. કે. મજમુદાર,

પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૨ તરફે વકીલ શ્રી એ. ડી. શાહ,

પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૨ તરફે એ.પી.પી. શ્રી કે. પી. રાવલ,

પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧ તરફે રૂલ સર્વ

=====

કોરમ:માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી બી.એન. કારીઆ

તારીખ:૦૩/૦૫/૨૦૧૭

સી.એ.વી જજમેન્ટ

૧. અરજદારો-અસલ આરોપીઓએ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૭૩ [ટૂંકમાં 'સી.આર.પી.સી.'] ની કલમ ૪૮૨ હેઠળ આ અરજી દાખલ કરી છે, જેમાં વિદ્વાન પમા એડિશનલ સિવિલ જજ અને જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ ફર્સ્ટ ક્લાસ, ભાવનગર દ્વારા તારીખ ૩૧.૦૧.૨૦૧૧ ના રોજ પસાર કરાયેલા આદેશને રદબાતલ કરવાની માંગ કરવામાં આવી છે, જેના દ્વારા ક્રિમિનલ કેસ નં.

૫૯૯/૨૦૧૧ [ઇન્ડિયાયરી કેસ નં. ૧૦૬/૨૦૧૦] માં ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૪૦૬, ૪૦૯, ૪૧૫, ૪૨૦, ૪૨૩, ૪૨૪ અને ૧૧૪ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે ન્યાયિક કાર્યવાહીનો સામનો કરવા અરજદારોને સમન્સ જારી કરવામાં આવ્યા છે.

૨. કેસની ટૂંકી હકીકતો એવી છે કે ભાવનગરની સિટી સર્વે કચેરીમાં વોર્ડ નં. ૩, શીટ નં. ૬૩ ના સર્વે નં. ૧૩૦૪ અને ૧૩૦૫ તરીકે નોંધાયેલી મિલકતના સંબંધમાં અરજદાર નં. ૧ ના પાવર ઓફ એટર્ની હોવાના નાતે અરજદાર નં. ૪ દ્વારા પ્રતિવાદી નં. ૨ ની તરફેણમાં એક "સાટાખત" કરાર [વેચાણ કરાર] કરવામાં આવ્યો હતો. પ્રતિવાદી નં. ૨ સદર કરારની શરત નં. ૪ મુજબ સમય મર્યાદામાં ચુકવણી કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા. તેથી, અરજદાર નં. ૪ એ "સાટાખત કરાર" રદ કરવા માટે તારીખ ૦૩.૦૫.૨૦૧૦ ના રોજ પ્રતિવાદી નં. ૨ ને નોટિસ જારી કરી હતી અને આવી નોટિસ પ્રતિવાદી નં. ૨ ને બજાવવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ, અરજદાર નં. ૪ એ "સૌરાષ્ટ્ર સમાચાર" અખબારમાં એક જાહેર નોટિસ પણ પ્રસિદ્ધ કરી જેમાં જાહેર કરવામાં આવ્યું કે તારીખ ૦૨.૦૬.૨૦૦૮ નો "સાટાખત કરાર" રદ કરવામાં આવ્યો છે અને પ્રતિવાદી નં. ૨ દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી રકમ જમ કરવામાં આવી છે. ત્યારબાદ, પ્રતિવાદી નં. ૨ એ વિદ્વાન સિવિલ જજ [એસ.ડી.], ભાવનગરની અદાલતમાં ઘોષણા અને કાયમી મનાઈ હુકમ માટે રેગ્યુલર સિવિલ સૂટ નં. ૨૫૮/૨૦૧૦ દાખલ કર્યો હતો, જેમાં તારીખ ૧૬.૦૬.૨૦૧૦ ના આદેશ દ્વારા, સિવિલ મેન્યુઅલના

ફક્કરા ૧૫ ને ધ્યાનમાં લઈને અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતી અદાલત સમક્ષ રજૂ કરવાના નિર્દેશ સાથે વાદી એટલે કે પ્રતિવાદી નં. ૨ ને દાવો પરત કરવાનો આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો.

૨.૧ ત્યારબાદ, સદર દાવો સ્પેશિયલ સિવિલ સૂટ નં. ૯૦/૨૦૧૦ તરીકે રૂપાંતરિત કરવામાં આવ્યો હતો, પરંતુ વાદી એટલે કે પ્રતિવાદી નં. ૨ તે દાવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા. તેથી, તેમણે પ્રસ્તુત અરજદારો સામે વિદ્વાન પમા એડિશનલ સિનિયર સિવિલ જજ અને જે.એમ.એફ.સી., ભાવનગરની અદાલત સમક્ષ ઇન્કવાયરી કેસ નં. ૧૦૬/૨૦૧૦ તરીકે ફરિયાદ દાખલ કરી. સદર ફરિયાદમાં, તારીખ ૨૭.૧૦.૨૦૧૦ ના રોજ, એક આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો અને તપાસનો આદેશ આપવામાં આવ્યો જેમાં પી.એસ.આઈ. 'સી' ડિવિઝન પોલીસ સ્ટેશનને ૩૦ દિવસની અંદર પોતાનો રિપોર્ટ સબમિટ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો અને સદર રિપોર્ટ મળ્યા પછી, પમા એડિશનલ સિનિયર સિવિલ જજ અને જે.એમ.એફ.સી. એ તારીખ ૩૧.૦૧.૨૦૧૧ ના રોજ આદેશ પસાર કર્યો અને પ્રોસેસ જારી કરી અને આવી તપાસને ક્રિમિનલ કેસ નં. ૫૯૯/૨૦૧૧ નંબર આપવાનો આદેશ કરવામાં આવ્યો.

૨.૨ તારીખ ૩૧.૦૧.૨૦૧૧ ના આદેશથી નારાજ થઈને, અરજદાર નં. ૪ એ વિદ્વાન ડિસ્ટ્રિક્ટ એન્ડ સેશન્સ જજ, ભાવનગરની અદાલત સમક્ષ રિવિઝન એપિલેકેશન નં. ૪૧/૨૦૧૧ દાખલ કરી હતી, પરંતુ તારીખ ૧૮.૦૪.૨૦૧૧ ના આદેશ દ્વારા, સદર રિવિઝન અરજીનો નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો અને જો

અરજદાર નં. ૪ ઈચે તો ડિસ્ચાર્જ અરજી સબમિટ કરવાની છૂટ આપવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ, અરજદાર નં. ૨ અને ૩ એ ક્રિમિનલ કેસ નં. ૫૯૯/૨૦૧૧ ની કાર્યવાહીમાંથી ડિસ્ચાર્જ મેળવવા માટે અરજી દાખલ કરી હતી. આ ડિસ્ચાર્જ અરજી દરમિયાન, અરજદારો વતી ક્રિમિનલ કેસ નં. ૫૯૯/૨૦૧૧ ની કાર્યવાહીમાં હાજર રહેવામાંથી મુક્તિ માંગતી અરજી આંક-૧૩ દાખલ કરવામાં આવી હતી અને તારીખ ૧૨.૦૮.૨૦૧૧ ના રોજ, તમામ આરોપીઓએ સુનાવણીની આગામી તારીખે હાજર રહેવું પડશે તેવી શરતે સદર અરજી મંજૂર કરવામાં આવી હતી. તારીખ ૧૨.૦૮.૨૦૧૧ ના આદેશ સામે, અરજદાર નં. ૧ થી ૩ એ રિવિઝન એપિલિકેશન નં. ૧૧૦/૨૦૧૧ દાખલ કરી હતી, પરંતુ તારીખ ૧૮.૧૦.૨૦૧૧ ના આદેશ દ્વારા, સદર રિવિઝન અરજી નામંજૂર કરવામાં આવી છે.

૩. અરજદારો તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી એન.કે. મજમુદાર, પ્રતિવાદી નં. ૨ તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ.ડી. શાહ અને પ્રતિવાદી નં. ૧-રાજ્ય તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન એ.પી.પી. શ્રી કે.પી. રાવલને સાંભળ્યા.

૪. અરજદારો તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી એન.કે. મજમુદારે રજૂઆત કરી છે કે પ્રતિવાદી નં. ૨ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ફરિયાદ, જે ક્રિમિનલ કેસ નં. ૫૯૯/૨૦૧૧ [ઈન્કવાયરી કેસ નં. ૧૦૬/૨૦૧૦] છે, તે તદ્દન પાયાવિહોણી અને ત્રાસદાયક છે અને કથિત "સાઠાખત" ના આધારે પ્રતિવાદી

નં. ૨-ફરિયાદીની તરફેણમાં પ્રશ્નવાળી મિલકત વેચવા માટે અરજદારો પર દબાણ લાવવાના હેતુથી દાખલ કરવામાં આવી છે. વાસ્તવમાં પ્રતિવાદી નં. ૨ સાટાખતમાં સંમત થયા મુજબ ચુકવણી કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા, અને તેથી, પ્રતિવાદી નં. ૨ તરફથી થયેલી કસૂરને કારણે, કથિત "સાટાખત" રદ કરવામાં આવ્યો હતો. કથિત વિવાદ સિવિલ સ્વરૂપનો હોવા છતાં, અરજદાર પર દબાણ લાવવાના હેતુથી પ્રતિવાદી નં. ૨ દ્વારા ફોજદારી ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી છે. તેમની દલીલોના સમર્થનમાં, અરજદારો તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી એન.કે. મજમુદારે નીચેના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે:

૧. બિનોદકુમાર અને અન્ય વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય, ૨૦૧૪ [૧૦] એસ.સી.સી. ૬૬૩ માં નોંધાયેલ.
૨. પ્રકાશ રામચંદ્ર બારોટ વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય, ૨૦૧૨ [૧] જી.એલ.આર. ૪૪૯ માં નોંધાયેલ.
૩. વી.પી. શ્રીવાસ્તવ વિરુદ્ધ ઇન્ડિયન એક્સપ્લોઝિવ લિમિટેડ અને અન્ય, [૨૦૧૦] ૧૦ એસ.સી.સી. ૩૬૧ માં નોંધાયેલ.
૪. ડી.પી. ગુલાટી મેનેજર એકાઉન્ટ્સ જેટકિંગ ઇન્ફોટેક લિમિટેડ વિરુદ્ધ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય, [૨૦૧૫] ૧૧ એસ.સી.સી. ૭૩૦ માં નોંધાયેલ.
૫. મોહમ્મદ ખાલિદ ખાન વિરુદ્ધ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય, ૨૦૧૫ [૧૫] એસ.સી.સી. ૬૭૯ માં નોંધાયેલ.

૬. રિની જોહર વિરુદ્ધ એમ.પી. રાજ્ય, એ.આઈ.આર. ૨૦૧૬ એસ.સી. ૨૬૭૯ માં નોંધાયેલ.

૭. રાજીબ રંજન અને અન્ય વિરુદ્ધ આર. વિજયકુમાર, [૨૦૧૫] ૧ એસ.સી.સી. ૫૧૩ માં નોંધાયેલ.

૮. રિની જોહર વિરુદ્ધ એમ.પી. રાજ્ય, એ.આઈ.આર. ૨૦૧૬ એસ.સી. ૨૬૭૯ માં નોંધાયેલ.

૯. ઇન્ટરનેશનલ એડવાન્સ્ડ રિસર્ચ સેન્ટર ફોર પાવડર મેટલર્જી એન્ડ ન્યૂ મટિરિયલ્સ વિરુદ્ધ નિમરા સેગ્લાસ ટેકનિક્સ [પી] લિ., ૨૦૧૬ [૧] એસ.સી.સી. ૩૪૮ માં નોંધાયેલ.

૫. અરજદારો તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી એન.કે. મજમુદારે વધુમાં દલીલ કરી હતી કે ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપો, જો તેને પ્રથમ દ્રષ્ટિએ સાચા માની લેવામાં આવે તો પણ, તે માત્ર સિવિલ જવાબદારી દર્શાવે છે, અને તેથી, સક્ષમ અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતી સિવિલ કોર્ટ દ્વારા આ બાબતની તપાસ થવી જરૂરી છે. પક્ષકારો દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા પુરાવાના આધારે આક્ષેપો સાબિત કે ખોટા સાબિત થઈ શકે છે. ૨જી જૂન ૨૦૦૮ થી, પ્રશ્નવાળી મિલકત અરજદાર નં. ૧ ના નામે હતી અને માલિક હોવાને કારણે, તેમણે અરજદાર નં. ૪ ની તરફેણમાં પાવર ઓફ એટર્ની આપ્યો હતો. ત્યારબાદ, અરજદાર નં. ૪ એ પ્રતિવાદી નં. ૨ ની તરફેણમાં સાટાખત કરાર કર્યો. સાટાખત કરારમાં સ્પષ્ટપણે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો કે મિલકત અરજદાર નં. ૧ ના પિતા – સ્વર્ગસ્થ શ્રી

ભરતકુમાર ભાસ્કરરાવ મહેતાના નામે ચાલી રહી છે. અરજદાર નં. ૧ એ મૃતક ભરતકુમાર ભાસ્કરરાવ મહેતા અને તેમની માતા ધ્રુવલતાબેન ભરતકુમાર મહેતાના એકમાત્ર કાનૂની વારસદાર છે. તેમના માતા-પિતાના અવસાન પર, સદર મિલકત અરજદાર નં. ૧ ને પ્રાપ્ત થઈ હતી. પ્રતિવાદી નં. ૨ ની તરફેણમાં સદર મિલકતનો સાટાખત કરાર કરતી વખતે અરજદારો નં. ૧ અને ૪ દ્વારા કંઈપણ છુપાવવામાં આવ્યું ન હતું. કેસની હકીકતોને ધ્યાનમાં લેતા, કથિત ગુનાના તત્વો લાગુ પડતા નથી. વધુમાં, વિદ્વાન વકીલ શ્રી એન.કે. મજમુદારે દલીલ કરી કે અરજદાર નં. ૪ દ્વારા "સૌરાષ્ટ્ર સમાચાર" અખબારમાં એક જાહેર નોટિસ પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી હતી જેમાં જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું કે સદર મિલકતનો તારીખ ૨૭ જૂન, ૨૦૦૮ નો "સાટાખત કરાર" રદ કરવામાં આવ્યો છે અને પ્રતિવાદી નં. ૨ દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી રકમ જપ્ત કરવામાં આવી છે. જવાબમાં જણાવ્યા મુજબ, પ્રતિવાદી નં. ૨ દ્વારા પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવેલી તારીખ ૨૫મી મે, ૨૦૧૦ ની જાહેર નોટિસ પહેલા સદર જાહેર નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી. તારીખ ૨૫મી મે, ૨૦૧૦ ની એક જાહેર નોટિસ દ્વારા બીજી જાહેર નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી અને ખુલાસો આપવામાં આવ્યો હતો જેમાં જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું કે પ્રતિવાદી નં. ૨ દ્વારા જારી કરાયેલી જાહેર નોટિસ ગેરમાર્ગે દોરનારી છે, કારણ કે નોંધપાત્ર રકમની ચૂકવણીના સંબંધમાં સદર નોટિસમાં જણાવેલી હકીકતો સાચી અને યોગ્ય ન હતી. અરજદારના પક્ષે કોઈ બદલ્લિયાદો ન હતો. વાસ્તવમાં, પ્રતિવાદી નં. ૨ સાટાખત કરારની શરત નં. ૪ મુજબ સમય મર્યાદામાં ચુકવણી કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા, અને તેથી, સદર

સાટાખત કરાર પર અમલ થઈ શક્યો ન હતો, અને તેથી, તે રદ કરવામાં આવ્યો હતો. પ્રતિવાદી નં. ૨ દ્વારા અગાઉથી જ એક સિવિલ દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો અને જ્યારે તેઓ તેમાં નિષ્ફળ ગયા, ત્યારે પ્રતિવાદી નં. ૨ દ્વારા સિવિલ વિવાદોને ફોજદારી રંગ આપીને ખોટી ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હતી. તેથી, તેમના દ્વારા વિદ્વાન પમા એડિશનલ સિનિયર સિવિલ જજ અને જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ ફર્સ્ટ ક્લાસ, ભાવનગર દ્વારા તારીખ ૩૧.૦૧.૨૦૧૧ ના રોજ પસાર કરાયેલા આદેશને રદબાતલ કરીને આ અરજી મંજૂર કરવા વિનંતી કરવામાં આવી હતી, જેના દ્વારા ક્રિમિનલ કેસ નં. ૫૯૯/૨૦૧૧ [ઈન્ડિયાઈ ક્રિમિનલ કેસ નં. ૧૦૬/૨૦૧૦] માં ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૪૦૬, ૪૦૯, ૪૧૫, ૪૨૦, ૪૨૩, ૪૨૪ અને ૧૧૪ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે અરજદારોને સમન્સ જારી કરવામાં આવ્યા છે અને તેમાંથી ઉદ્ભવતી અન્ય તમામ આનુષંગિક કાર્યવાહીઓ રદ કરવાની વિનંતી કરી હતી.

૬. પ્રતિવાદી નં. ૧ તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન એ.પી.પી. શ્રી કે.પી. રાવલે અરજદારો તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી દલીલોનો સખત વિરોધ કર્યો હતો અને રજૂઆત કરી હતી કે આ અદાલત દ્વારા અરજદારોની તરફેણમાં વચગાળાની રાહત મંજૂર કરવામાં આવી હોવાથી, તપાસ એજન્સી દ્વારા તપાસ પૂર્ણ થઈ શકી નથી. પક્ષકારો વચ્ચેના વિવાદની સાચી હકીકતો અને સત્ય જાણવા માટે, તપાસ આગળ વધારવાની પરવાનગી આપવી જોઈએ અને ત્યારબાદ, રેકૉર્ડ પર સ્પષ્ટ ચિત્ર બહાર આવશે. દસ્તાવેજી પુરાવા

સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે અરજદાર નં. ૧ ના નામે મિલકતનો એક નાનો ભાગ હતો. જ્યારે, અરજદાર નં. ૨ અને ૩ નું સદર મિલકતમાં મોટું હિત હતું. રૂ. ૩૬,૨૧,૭૮૬/- મેળવ્યા પછી મિલકત નં. ૧૩૦૪ અને ૧૩૦૫ નો નિકાલ કરવા દ્વારા રેકૉર્ડ પર રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજ પુરાવા પરથી અરજદાર તરફનો બદલ્લિશો સ્પષ્ટ થાય છે. પોલીસ દ્વારા જરૂરી તપાસ કરવામાં આવી હતી અને તપાસ અધિકારી દ્વારા સબમિટ કરાયેલા રિપોર્ટ મુજબ, અરજદારો દ્વારા ફરિયાદમાં આક્ષેપિત ગુના માટે પ્રથમ દ્રષ્ટિએ કેસ બને છે. અરજદાર દ્વારા રિવિઝન અરજી પણ દાખલ કરવામાં આવી હતી, જે વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી. અરજદાર દ્વારા સબમિટ કરાયેલ ડિસ્ચાર્જ અરજી પણ નીચલી અદાલત દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી. કેસની હકીકતોને ધ્યાનમાં લેતા, આ અદાલત દ્વારા સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૪૮૨ હેઠળ કોઈ સત્તાનો ઉપયોગ કરી શકાય નહીં. તેથી, તેમના દ્વારા અરજી ફગાવી દેવા વિનંતી કરવામાં આવી હતી.

૭. તેનાથી વિપરીત, પ્રતિવાદી નં. ૨ તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ.ડી. શાહે ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી હતી કે પ્રસ્તુત અરજદારે પ્રોસેસ જારી કરવાના આદેશ સામે રિવિઝન અધિકારક્ષેત્રનો આશરો લીધો છે, જે ક્રિમિનલ રિવિઝન એપ્લિકેશન નં. ૪૧/૨૦૧૧ છે, જેનો ૧૮મી એપ્રિલ, ૨૦૧૧ ના રોજ નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો. વિદ્વાન પમા જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ ફર્સ્ટ ક્લાસ, ભાવનગરની અદાલત સમક્ષ અરજદાર નં. ૨ અને ૩ દ્વારા દાખલ કરવામાં

આવેલી ડિસ્ચાર્જ અરજી પડતર છે. ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ અરજદારો નં. ૧ થી ૩ ની મુક્તિ માટેની વિનંતી નીચલી અદાલત દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી, અને ત્યારબાદ, તેમણે ક્રિમિનલ રિવિઝન એપ્લિકેશન નં. ૧૧૦/૨૦૧૧ દાખલ કરી હતી, જે ૧૮મી ઓક્ટોબર, ૨૦૧૧ ના રોજ નામંજૂર કરવામાં આવી હતી. અરજદારો વિવિધ અસમર્થનીય આધારો પર ક્રિમિનલ કેસ નં. ૫૯૯/૨૦૧૧ ની કાર્યવાહીમાં વિલંબ કરવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા છે. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે પોલીસ અધિકારી દ્વારા સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૨૦૨ હેઠળ કરવામાં આવેલી તપાસના રિપોર્ટને ધ્યાનમાં લીધો છે, અને ત્યારબાદ, પ્રોસેસ જારી કરવાનો આદેશ પસાર કર્યો છે. તારીખ ૨જી જૂન, ૨૦૦૮ ના વેચાણ કરારમાંની શરતોમાંની એક શરત અરજદારો દ્વારા મેળવવામાં આવનાર 'ટાઈટલ કિલચરન્સ સર્ટિફિકેટ' વિશે હતી, જેનું પાલન કરવામાં આવ્યું નથી અને માત્ર રકમ જમ્મ કરવાની અને વેચાણ કરાર રદ કરવાની નોટિસ પ્રસિદ્ધ કરીને રૂ. ૩૬,૨૧,૭૮૬/- ની જંગી રકમનું ખોટું નુકસાન પહોંચાડવાના હેતુથી જ. પ્રતિવાદી નં. ૨ દ્વારા ૧લી જૂન, ૨૦૧૦ ના રોજ અરજદારો નં. ૧ થી ૩ ને નોટિસ બજાવવામાં આવી હતી, જેનો તેમના દ્વારા કોઈ જવાબ આપવામાં આવ્યો ન હતો. અરજદારોનો બદલ્લો અને અપ્રમાણિક ઘરાનો અને જમીન અન્ય કોઈને વેચી દેવાનો તેમનો પ્રયાસ ફરિયાદમાં આક્ષેપિત ગુનાના તત્વો પ્રથમ દ્રષ્ટિએ સાબિત કરે છે. વેચાણ દસ્તાવેજ કરવા માટે પ્રતિવાદી નં. ૨ દ્વારા વારંવાર વિનંતીઓ કરવામાં આવી હતી, પરંતુ અરજદારો દ્વારા કોઈ પગલાં લેવામાં આવ્યા ન હતા. તેનાથી વિપરીત, અરજદાર નં. ૪ દ્વારા સિવિલ કોર્ટ

સમક્ષ કેવિયેટ એપ્લિકેશન નં. ૧૧૩/૨૦૧૦ દાખલ કરવામાં આવી હતી. ૨૯મી એપ્રિલ, ૨૦૧૦ ના રોજ પ્રતિવાદી નં. ૨ દ્વારા અરજદાર નં. ૪ સામે ભાવનગર 'સી' ડિવિઝન પોલીસ સ્ટેશન, ભાવનગરમાં સી.આર. નં. ૧૧-૮૪/૨૦૧૦ તરીકે બીજી ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હતી. ૨૫મી મે, ૨૦૧૦ ના રોજ એક જાહેર અખબારમાં પ્રતિવાદી નં. ૨ દ્વારા વેચાણ કરારના અસ્તિત્વ અને રૂ. ૩૬,૨૧,૭૮૬/- ની ચૂકવણી વિશે જાહેર નોટિસનો ખુલાસો આપવામાં આવ્યો હતો. અરજદારો દ્વારા વિવાદિત જમીનનું ટાઇટલ કિલચરન્સ સર્ટિફિકેટ મેળવવાની ખાતરી આપવામાં આવી હતી, જોકે, તેઓ ટાઇટલ કિલચરન્સ સર્ટિફિકેટ મેળવવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા. વિવાદિત જમીનનું ટાઇટલ કિલચરન્સ સર્ટિફિકેટ ન મળે ત્યાં સુધી અરજદારો દ્વારા જમીન વેચવાનો કોઈ પ્રશ્ન જ ન હતો. વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે મહેસૂલી રેકૉર્ડ મુજબ, અરજદાર નં. ૧ પાસે આશરે ૮૫૪.૧૭ ચોરસ મીટરની કુલ જમીનમાંથી માત્ર ૨૪૧.૭૫ ચોરસ મીટર જમીન હતી. અરજદાર નં. ૨ અને ૩ એ અરજદાર નં. ૪ ની તરફેણમાં પાવર ઓફ એટર્ની કરી આપી છે અને ત્યારબાદ, અરજદાર નં. ૧ એ ૨૫મી નવેમ્બર, ૨૦૦૬ ના રોજ સોગંદનામા દ્વારા અરજદારો નં. ૨ અને ૩ ની તરફેણમાં પોતાનો હક જતો કર્યો હતો. અરજદારો નં. ૨ અને ૩ એ એવો ખુલાસો પણ કર્યો હતો કે આશરે ૮૫૪.૧૭ ચોરસ મીટરની સદર જમીનમાં તેમનો કોઈ અધિકાર, ટાઇટલ કે હિત નથી. ૩૧મી જાન્યુઆરી, ૨૦૧૧ ની નોંધ નં. ૨૫૪૩ નો સંદર્ભ ત્યારબાદ તપાસ અધિકારીના રિપોર્ટમાં જોવા મળે છે. સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૨૦૨ હેઠળ તપાસ અધિકારીના રિપોર્ટના

અનુસંધાનમાં વિદ્વાન જે.એમ.એફ.સી. દ્વારા સંજ્ઞાન [cognizance] લેવામાં આવ્યું છે, અને તેથી, વિવાદને ફોજદારી ગુનામાં રૂપાંતરિત કરવાનો જે પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે તેની આ તબક્કે તપાસ કરી શકાય નહીં. વેચાણ કરારની શરતો મુજબ, ટાઈટલ કિલયરન્સ સર્ટિફિકેટ મેળવવાની શરતનો ભંગ કર્યો હોવા છતાં, નિયત તારીખ પહેલા ચુકવણી કરવા માટેની શરતો અને નિયમોનું પાલન ન કરવા પર બાનાની રકમ જમ કરવાની જાહેર નોટિસ જારી કરવી એ પણ અરજદારોની ગુનાહિત માનસિકતા દર્શાવે છે. શરતો અને નિયમો મુજબ વેચાણ દસ્તાવેજ કરવાનો પ્રશ્ન પરિપૂર્ણ થઈ શક્યો ન હોત. ફરિયાદીએ પ્રથમ દ્રષ્ટિએ અરજદારો દ્વારા ગુનો આચરવામાં આવ્યો હોવાનું સાબિત કર્યું છે. તેમની દલીલોના સમર્થનમાં, પ્રતિવાદી નં. ૨ તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ.ડી. શાહે નીચેના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે:

[i] એગ્રીકલ્ચરલ એન્ડ પ્રોસેસડ ફૂડ પ્રોડક્ટ્સ વિરુદ્ધ ઓસ્વાલ એગ્રો ફ્યુરેન લિમિટેડ અને અન્ય, એ.આઈ.આર. ૧૯૯૬ એસ.સી. ૧૯૪૭ માં નોંધાયેલ.

[ii] ઇરિડિયમ ઇન્ડિયા ટેલિકોમ લિમિટેડ વિરુદ્ધ મોટોરોલા ઇન્ક. અને અન્ય, ૨૦૧૧ [૧] એસ.સી.સી. ૭૪ માં નોંધાયેલ [ફકરા ૬૬, ૬૭, ૭૨, ૭૬, ૭૭ અને ૭૮]

[iii] મેસર્સ. મેડયલ કેમિકલ્સ એન્ડ ફાર્મા પ્રા. લિ., વિરુદ્ધ મેસર્સ. બાયોલોજિકલ ઈ. લિ. અને અન્ય, એ.આઈ.આર. ૨૦૦૦ એસ.સી. ૧૮૬૯ માં નોંધાયેલ [ફકરા ૧૪, ૧૫, ૧૭ અને ૧૯]

આખરે, તેમના દ્વારા પ્રસ્તુત અરજી ફગાવી દેવાની વિનંતી કરવામાં આવી હતી.

૮. સંબંધિત પક્ષકારો તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા પછી અને બંને પક્ષો દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા દસ્તાવેજ પુરાવા પરથી, રેકૉર્ડ પરથી જણાય છે કે વૉર્ડ નં. ૩ શીટ નં. ૬૩, સર્વે નં. ૧૩૦૪ અને ૧૩૦૫ માં આવેલી મિલકત અંગે, અરજદાર નં. ૪ દ્વારા અરજદાર નં. ૧ ના પાવર ઓફ એટર્ની હોલ્ડર તરીકે પ્રતિવાદી નં. ૨-ફરિયાદીની તરફેણમાં વેચાણ કરાર કરવામાં આવ્યો હતો. હકીકતો મુજબ, પ્રતિવાદી નં. ૨ સમય મર્યાદામાં વેચાણ કરારની શરત નં. ૪ મુજબ ચુકવણી કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા, અને તેથી, સદર વેચાણ કરાર પર અમલ થઈ શક્યો ન હતો, અને તેથી, અરજદાર નં. ૪ દ્વારા પ્રતિવાદી નં. ૨ ની તરફેણમાં કરવામાં આવેલ વેચાણ કરાર રદ કરવા બાબતે તારીખ ૩જી મે, ૨૦૧૦ ની નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી અને સદર નોટિસ તેમને યોગ્ય રીતે બજાવવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ, રેકૉર્ડ પરથી જણાય છે કે અરજદાર નં. ૪ એ "સૌરાષ્ટ્ર સમાચાર" નામના અખબારમાં એક જાહેર નોટિસ પણ પ્રસિદ્ધ કરી હતી જેમાં જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું કે ઉપરોક્ત મિલકતના સંબંધમાં તારીખ ૨જી જૂન, ૨૦૦૮ નો વેચાણ કરાર [સાટાખત] રદ કરવામાં આવે છે અને પ્રતિવાદી નં. ૨ દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી રકમ જમ કરવામાં આવે છે. રેકૉર્ડ પરથી એ પણ જણાય છે કે ફરિયાદીએ પ્રસ્તુત અરજદારો સામે વિદ્વાન સિવિલ જજ [એસ.ડી.], ભાવનગર સમક્ષ ઘોષણા અને કાયમી મનાઈ હુકમ માટે રેગ્યુલર સિવિલ સૂટ નં. ૨૫૮/૨૦૧૦ દાખલ કર્યો છે જેમાં એવી પ્રાર્થના

કરવામાં આવી છે કે અરજદારોને પ્રશ્નવાળી મિલકત કોઈ ત્રાહિત પક્ષકારની તરફેણમાં કાયમી ધોરણે વેચવા, ટ્રાન્સફર કરવા, ગીરો મૂકવા કે ભેટમાં આપવાથી અટકાવવામાં આવે. એવું પણ જણાય છે કે વિદ્વાન સિવિલ જજ [એસ.ડી.] ભાવનગરે સિવિલ પ્રોસિજર કોડના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૦ ની જોગવાઈઓ મુજબ અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતી અદાલત સમક્ષ રજૂ કરવા માટે વાદીને દાવો પરત કરવાનો તારીખ ૧૬મી જૂન, ૨૦૧૦ નો આદેશ પસાર કર્યો હતો. ત્યારબાદ, એવું જણાય છે કે ઉપરોક્ત સિવિલ દાવો સ્પેશિયલ સિવિલ સૂટ નં. ૯૦/૨૦૧૦ તરીકે રૂપાંતરિત કરવામાં આવ્યો હતો અને તે દાવામાં, આંક-૮ નીચે એક આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો, જેના દ્વારા વાદી એટલે કે પ્રતિવાદી નં. ૨ ને પ્રશ્નવાળી મિલકતના બજાર મૂલ્ય મુજબ જરૂરી અને પૂરતી કોર્ટ ફી ચૂકવવાનો આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો. ૧૯મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૦ ના રોજ, વાદી-પ્રતિવાદી નં. ૨ ને પ્રશ્નવાળી મિલકતના મૂલ્ય રૂ. ૧,૨૧,૨૧,૭૮૬/- [રૂપિયા એક કરોડ એકવીસ લાખ એકવીસ હજાર સાતસો છ્યાસી પૂરા] પર કોર્ટ ફી જમા કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો. પ્રતિવાદી નં. ૨-ફરિયાદી દાવાની કાર્યવાહીમાં અસફળ રહ્યા હતા, અને ત્યારબાદ, એવું જણાય છે કે પ્રસ્તુત ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેને પ્રસ્તુત અરજદારો સામે ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૪૦૬, ૪૦૯, ૪૧૫, ૪૨૦, ૪૨૩, ૪૨૪, અને ૧૧૪ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે ઇન્કવાયરી કેસ નં. ૧૦૬/૨૦૧૦ તરીકે નંબર આપવામાં આવ્યો છે. ૨૭મી ઓક્ટોબર, ૨૦૧૦ ના રોજ, નીચલી અદાલતે સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૨૦૨ હેઠળ ૩૦ દિવસની

અંદર પોલીસ તપાસ કરવા માટેનો આદેશ પસાર કર્યો હતો. રેકૉર્ડ પરથી જણાય છે કે સંબંધિત પોલીસ સત્તાવાળાઓ દ્વારા નીચલી અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા ઉપરોક્ત આદેશ મુજબ રિપોર્ટ સબમિટ કરવામાં આવ્યો હતો અને તારીખ ૩૧મી જાન્યુઆરી, ૨૦૧૧ ના સદર રિપોર્ટના આધારે, વિદ્વાન પમા જે.એમ.એફ.સી., ભાવનગરે પ્રોસેસ જારી કરવાનો આદેશ પસાર કર્યો હતો અને ત્યારબાદ, તેને ક્રિમિનલ કેસ નં. ૫૯૯/૨૦૧૧ તરીકે નંબર આપવામાં આવ્યો હતો. એ પણ જણાય છે કે ક્રિમિનલ કેસ નં. ૫૯૯/૨૦૧૧ માં વિદ્વાન પમા જે.એમ.એફ.સી., ભાવનગર દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશ સામે, અરજદાર નં. ૪ એ વિદ્વાન ડિસ્ટ્રિક્ટ એન્ડ સેશન્સ જજ, ભાવનગરની અદાલત સમક્ષ ક્રિમિનલ રિવિઝન એપિલિકેશન નં. ૪૧/૨૦૧૧ દાખલ કરી છે. અરજદાર નં. ૪ જો ઈચ્છે તો ડિસચાર્જ અરજી સબમિટ કરવાની પરવાનગી આપતા તારીખ ૧૮મી એપ્રિલ, ૨૦૧૧ ના આદેશ દ્વારા સદર ક્રિમિનલ રિવિઝન અરજીનો નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો. અરજદારો નં. ૨ અને ૩ એ પણ ક્રિમિનલ કેસ નં. ૫૯૯/૨૦૧૧ ની કાર્યવાહીમાંથી મુક્ત કરવા માટે અરજી દાખલ કરી હતી. સદર ડિસચાર્જ અરજી નીચલી અદાલત સમક્ષ પડતર હોવાનું જણાય છે. એવું જણાય છે કે ડિસચાર્જ અરજી પડતર હોવા દરમિયાન, અરજદારો દ્વારા તેમની સામે પડતર ફોજદારી કાર્યવાહીમાં હાજર રહેવામાંથી મુક્તિ માંગતી અરજી [આંક-૧૩] દાખલ કરવામાં આવી હતી અને સદર અરજી એવી શરતે મંજૂર કરવામાં આવી હતી કે તેઓએ સુનાવણીની આગામી તારીખે હાજર રહેવું પડશે. તારીખ ૧૨મી ઓગસ્ટ, ૨૦૧૧ ના રોજ આંક-૧૩ નીચે પસાર કરાયેલા આદેશને અરજદારો

નં. ૧ થી ૩ દ્વારા ક્રિમિનલ રિવિઝન એપિલેશન નં. ૧૧૦/૨૦૧૧ માં પડકારવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ, સદર રિવિઝન અરજી ૧૮મી ઓક્ટોબર, ૨૦૧૧ ના રોજ સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી. દસ્તાવેજ-વેચાણ કરાર પરથી જણાય છે કે, પ્રશ્નવાળી મિલકત આ દસ્તાવેજ મારફતે પ્રતિવાદી નં. ૨ ની તરફેણમાં ટ્રાન્સફર કરવામાં આવી હતી, જેને આખરે એમ જણાવીને રદ કરવામાં આવ્યો હતો કે પ્રતિવાદી નં. ૨ વેચાણ કરારની શરત નં. ૪ મુજબ ચુકવણી કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા. એવી છાપ ઉભી થાય છે કે પ્રતિવાદી નં. ૨-ફરિયાદી સિવિલ દાવો દાખલ કરીને કાનૂની ઉપાય મેળવવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા. પ્રથમ દ્રષ્ટિએ, એવું લાગે છે કે કથિત વિવાદ સિવિલ સ્વરૂપનો છે. જોકે, અરજદારો પર દબાણ લાવવાના હેતુથી પ્રતિવાદી નં. ૨ દ્વારા ફોજદારી ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી છે. સિટી સર્વે ઓફિસમાં જે પણ નોંધ કરવામાં આવી હોય, ભલે તે અરજદારોની તરફેણમાં હોય કે અન્ય કોઈપણ વ્યક્તિઓની તરફેણમાં, તેને ફોજદારી સ્વરૂપના ગુનામાં રૂપાંતરિત કરી શકાય નહીં. અરજદારો દ્વારા ટાઈટલ કિલચરન્સ સર્ટિફિકેટ મેળવવામાં આવ્યું ન હતું, અને તેથી, પ્રતિવાદી નં. ૨ એ મિલકતના વેચાણ કરાર મુજબ અરજદારોને પૂરેપૂરી ચુકવણી કરી ન હતી તે બાબત ક્યારેય પ્રસ્તુત અરજદારો સામે ફોજદારી ફરિયાદ દાખલ કરવાનું કારણ બની શકે નહીં. સમગ્ર વિવાદ પ્રથમ દ્રષ્ટિએ સિવિલ સ્વરૂપનો જણાય છે, જેને પ્રતિવાદી નં. ૨ દ્વારા ફોજદારી ફરિયાદમાં રૂપાંતરિત કરવામાં આવ્યો છે. પ્રતિવાદી નં. ૨ ને અરજદારોના પક્ષેથી નોટિસ બજાવવામાં આવી હતી તેમજ દૈનિક અખબાર "સૌરાષ્ટ્ર સમાચાર" માં વેચાણ કરાર જપ્ત

કરવા વિશે જાણ કરતી જાહેર નોટિસ મારફતે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી હતી.

૯. પક્ષકારો વતી રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલોનું મૂલ્યાંકન કરતા પહેલા, હાઈકોર્ટની અંતર્ગત સત્તાઓ ની વ્યાપ્તિ અને અવકાશનું સંક્ષિપ્તમાં વિશ્લેષણ કરવું યોગ્ય રહેશે. સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૪૮૨ ત્રણ સંજોગોની કલ્પના કરે છે જેમાં અંતર્ગત અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરી શકાય છે, એટલે કે, (i) કોડ હેઠળના આદેશને અમલમાં મૂકવા માટે; (ii) કોર્ટની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગને અટકાવવા માટે; અને (iii) અન્યથા ન્યાયના હેતુઓને સુરક્ષિત કરવા માટે. તેમ છતાં, એવું કોઈ અનમ્ય નિયમ નક્કી કરવું શક્ય પણ નથી અને ઇચ્છનીય પણ નથી જે કોર્ટના અંતર્ગત અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગને નિયંત્રિત કરે. નિઃશંકપણે, સદર જોગવાઈ હેઠળ હાઈકોર્ટ પાસે રહેલી સત્તા ખૂબ વિશાળ છે, પરંતુ તે અસીમિત નથી. વાસ્તવિક અને નક્કર ન્યાય કરવા માટે જેના માટે માત્ર કોર્ટ અસ્તિત્વ ધરાવે છે, આ સત્તાનો ઉપયોગ સંયમપૂર્વક, કાળજીપૂર્વક અને સાવચેતીપૂર્વક કરવાનો રહેશે. તેના પર વધુ ભાર મૂકવાની જરૂર નથી કે અંતર્ગત અધિકારક્ષેત્ર હાઈકોર્ટને મનસ્વી રીતે કે લહેરમાં વર્તવા માટે કોઈ મનસ્વી સત્તા પ્રદાન કરતું નથી. આ સત્તા સત્તાના દુરુપયોગને અટકાવવા માટે અસ્તિત્વમાં છે અને અન્યાય ઉત્પન્ન કરવા માટે નહીં.

૧૦. કોઈ ગુનો ખુદો થયો છે કે નહીં તે આવશ્યકપણે દરેક ચોક્કસ કેસની હકીકતો અને સંજોગો પર આધારિત હોવું જોઈએ. તપાસ કરવામાં આવી રહી હોય

અથવા તપાસ કરવાની હોય તેવો કોઈ ગુનો ખુલ્લો થયો છે કે નહીં તે ધ્યાનમાં લેતી વખતે, કોર્ટે મુખ્યત્વે ફરિયાદ અથવા એફ.આઈ.આર. ને ધ્યાનમાં લેવાની રહેશે અને કોર્ટ યોગ્ય કેસોમાં કેસની સંબંધિત હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં લઈ શકે છે. તમામ સંબંધિત સામગ્રીના વિચારણા પર, કોર્ટે એ નિષ્કર્ષ પર પહોંચવાનું રહેશે કે કોઈ ગુનો ખુલ્લો થયો છે કે નહીં. જો સંબંધિત સામગ્રીના વિચારણા પર, કોર્ટ સંતુષ્ટ થાય કે કોઈ ગુનો ખુલ્લો થયો છે, તો કોર્ટ સામાન્ય રીતે ગુનાની તપાસમાં દખલ કરશે નહીં અને ગુનાને સાબિત કરવા માટે સામગ્રી એકત્રિત કરવા માટે ગુનાની તપાસ પૂર્ણ થવા દેશે. બીજી બાજુ, જો કોર્ટ સંબંધિત સામગ્રીના વિચારણા પર સંતુષ્ટ થાય કે કોઈ ગુનો ખુલ્લો થયો નથી, તો કોઈપણ વ્યક્તિને કોઈપણ પ્રકારની બિનજરૂરી અને અનાવશ્યક પજવણીથી બચાવવા માટે તેને અટકાવવા માટે કોઈપણ તપાસમાં દખલ કરવાની કોર્ટની ફરજ રહેશે.

૧૧. આ કોર્ટ એ વિચારવા માંગે છે કે ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપો ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૪૦૫ હેઠળ વ્યાખ્યાયિત 'ગુનાહિત વિશ્વાસભંગ' નો કેસ બનાવે છે કે નહીં.

કલમ નીચે મુજબ છે:

"૪૦૫. ગુનાહિત વિશ્વાસભંગ.—જે કોઈ પણ વ્યક્તિ, કોઈપણ પ્રકારે મિલકત સાથે, અથવા મિલકત પરના કોઈપણ આધિપત્ય સાથે સોંપવામાં આવી હોય, અને ઈરાદાપૂર્વક તે મિલકતની ઉચાપત કરે

અથવા પોતાના ઉપયોગ માટે રૂપાંતરિત કરે, અથવા કાયદાની કોઈપણ સૂચનાના ઉલ્લંઘનમાં જે રીતે તે વિશ્વાસનું વિસર્જન કરવાનું છે તે પદ્ધતિ સૂચવે છે, અથવા તેણે તેવા વિશ્વાસના વિસર્જનને સ્પર્શતા બનાવેલા કોઈપણ કાનૂની કરાર, સ્પષ્ટ અથવા ગર્ભિત, ના ઉલ્લંઘનમાં તે મિલકતનો ઇશદાપૂર્વક ઉપયોગ કરે કે નિકાલ કરે, અથવા ઇશદાપૂર્વક અન્ય કોઈપણ વ્યક્તિને તેમ કરવાની છૂટ આપે, તે 'ગુનાહિત વિશ્વાસભંગ' આચરે છે"

૧૨. હવે, આ કોર્ટ ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૪૧૫ નો લાભદાયક સંદર્ભ લેવા માંગે છે, જે 'છેતરપિંડી' સાથે સંબંધીત છે, અને આ મુજબ વંચાય છે:

૪૧૫. છેતરપિંડી.--જે કોઈ પણ વ્યક્તિ, કોઈપણ વ્યક્તિને છેતરીને, કપટપૂર્વક અથવા બેઈમાનીથી તે છેતરાયેલી વ્યક્તિને કોઈપણ વ્યક્તિને કોઈપણ મિલકત સોંપવા માટે, અથવા કોઈપણ વ્યક્તિ કોઈપણ મિલકત જાળવી રાખવા માટે સંમતિ આપવા માટે પ્રેરિત કરે, અથવા તે છેતરાયેલી વ્યક્તિને કોઈપણ બાબત કરવા માટે અથવા કરવાનું છોડી દેવા માટે ઇશદાપૂર્વક પ્રેરિત કરે જે જો તે એવી રીતે ન છેતરાયો હોત તો તે ન કરત કે કરવાનું ન છોડત, અને જે કૃત્ય અથવા લોપને કારણે તે વ્યક્તિને શારીરિક, માનસિક, પ્રતિષ્ઠા અથવા મિલકતમાં નુકસાન કે હાનિ થાય છે અથવા થવાની સંભાવના છે, તેને 'છેતરપિંડી' કરી કહેવાય છે. સ્પષ્ટીકરણ.--તથ્યોની બેઈમાનીથી છૂપાવટ એ આ કલમના

અર્થમાં એક છેતરપિંડી છે. કલમના સાદા વાંચન પરથી તે સ્પષ્ટ થાય છે કે આઈ.પી.સી. ની કલમ ૪૧૫ માં વ્યાખ્યાયિત કર્યા મુજબ કોઈ વ્યક્તિને છેતરપિંડીનો અપરાધી ઠેરવવા માટે, એ દર્શાવવું જરૂરી છે કે વચન આપતી વખતે તેની પાસે મિલકત જાળવી રાખવાનો અથવા છેતરાયેલી વ્યક્તિને એવી કોઈ બાબત કરવા માટે પ્રેરિત કરવાનો કપટપૂર્વક અથવા બેઘભાનીનો ઇરાદો હતો જે તે અન્યથા ન કરત.

૧૩. પ્રતિવાદી નં. ૨ તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ.ડી. શાહે શ્રીમતી નાગમ્મા વિરુદ્ધ વીરન્ના શિવલિંગપ્પા કોંજાલગી અને અન્યના કેસમાં આપવામાં આવેલા નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો છે, જે (૧૯૭૬) ૩ એસ.સી.સી. ૭૩૬ માં નોંધાયેલ છે, જેમાં સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે મેજિસ્ટ્રેટ માત્ર એ બાબતથી સંતુષ્ટ થવાનું છે કે પ્રથમ દ્રષ્ટિએ કેસ અસ્તિત્વમાં છે કે નહીં. સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૨૦૨ હેઠળની કાર્યવાહીમાં આરોપીને કોઈ સ્ટેનિંગ નથી. અહીં અલબત્ત, અરજદારોએ રિવિઝન અરજી દાખલ કરીને સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૨૦૨ હેઠળ વિદ્વાન જે.એમ.એફ.સી. દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને પડકાર્યો હતો, પરંતુ તેઓ સફળ થઈ શક્યા ન હતા. હાથ પરના કેસની હકીકતોમાં, આ કલમ ૪૮૨ હેઠળ દાખલ કરાયેલી અરજી હોવાથી, સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૨૦૨ હેઠળ કેસની તપાસ કરવાનો કોઈ અવકાશ નથી.

૧૪. ફિઓના શ્રીખંડે વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્યના કેસમાં, જે (૨૦૧૩)

૧૪ એસ.સી.સી. ૪૪ માં નોંધાયેલ છે, જેમાં ફરિયાદમાં, સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૨૦૨ અને ૨૦૪ હેઠળ પ્રોસેસ જારી કરવાનો આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો અને સર્વોચ્ચ અદાલતે એવું ઠરાવ્યું છે કે મેજિસ્ટ્રેટએ આરોપીના બચાવને ધ્યાનમાં લીધા વિના, જો કોઈ હોય તો, અને કેસના ગુણદોષમાં ઉતર્યા વિના, ફરિયાદને સમગ્ર રૂપે વાંચીને, આગળ વધવા માટેના આધારો છે કે કેમ તે અંગે પ્રથમ દ્રષ્ટિએ સંતુષ્ટિ પર પહોંચવું પડશે. મેજિસ્ટ્રેટએ ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપો પર સ્પષ્ટપણે દેખાતી પ્રથમ દ્રષ્ટિએ સત્યતા અને સહજ સંભાવનાઓની તપાસ કરવી પડશે જેથી સંતુષ્ટ થઈ શકાય કે પ્રોસેસ જારી કરવા માટે ફરિયાદમાંથી કથિત ગુનાના પ્રથમ દ્રષ્ટિએ ઘટકો બને છે. એકવાર મેજિસ્ટ્રેટ પોતાના વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ કરીને આગળ વધવા માટેના આધારના અસ્તિત્વ અંગે અભિપ્રાય રચે, ત્યારે ઉચ્ચ અદાલતે મેજિસ્ટ્રેટના પોતાના વિવેકાધિકારની જગ્યાએ પોતાનો વિવેકાધિકાર બદલવો જોઈએ નહીં. અહીં, આ કાર્યવાહીમાં, વિદ્વાન જે.એમ.એફ.સી. દ્વારા પ્રોસેસ અથવા સમન્સ જારી કરવાનો આદેશ અરજદારો દ્વારા તપાસવાનો કે પડકારવાનો નથી. સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૪૮૨ હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવો એ સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૨૦૨ હેઠળની સત્તાઓની અંદર જ છે. તેથી, આ નિર્ણયો આ કેસની હકીકતોને લાગુ પડશે નહીં.

૧૫. ઇરિડિયમ ઇન્ડિયા ટેલિકોમ લિમિટેડ વિરુદ્ધ મોટોરોલા ઇન્કોર્પોરેટેડ અને અન્યના કેસમાં, જે (૨૦૧૧) ૧ એસ.સી.સી. ૭૪ માં નોંધાયેલ છે, પીનલ

કોડ, ૧૮૬૦ ની કલમ ૪૧૫, ૨૪, ૨૩ અને ૨૫ ની જોગવાઈઓની તપાસ કરતી વખતે, સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે આવી છેતરપિંડીથી અનિવાર્યપણે મિલકત છોડી દેવા અથવા સોંપવા માટે પ્રેરણા ઉત્પન્ન થવી જોઈએ જે ફરિયાદીએ છેતરપિંડીના પરિણામે થયેલી પ્રેરણા સિવાય છોડી ન હોત અથવા સોંપી ન હોત. રેકૉર્ડ પરથી, આ કોર્ટનું એવું મંતવ્ય છે કે ફરિયાદમાં કથિત વિવાદ સિવિલ સ્વરૂપનો પ્રતીત થાય છે, અને તેથી, આ નિર્ણય વર્તમાન કેસની હકીકતોને માંડ લાગુ પડશે.

૧૬. મેડયલ કેમિકલ્સ એન્ડ ફાર્મા પ્રા. લિ. વિરુદ્ધ બાયોલોજિકલ ઇ લિ.ના કેસમાં, જે ૨૦૦૦ ૪૦૬ માં નોંધાયેલ છે, જેમાં ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૧૨૦બી, ૪૧૮, ૪૧૫ અને ૪૨૦ હેઠળ એવો આક્ષેપ કરતી ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હતી કે આરોપીએ ઇશદાપૂર્વકની ખોટી ખાતરી અને ખોટી રજૂઆત દ્વારા ફરિયાદીને નુકસાન પહોંચાડ્યું છે. આ ફરિયાદ હાઈકોર્ટ દ્વારા એ આધારે રદ કરવામાં આવી હતી કે સિવિલ ઉપાય એ માત્ર ઉપલબ્ધ ઉપાય છે. સર્વોચ્ચ અદાલતે એવું ઠરાવ્યું છે કે ફરિયાદને રદ કરવી યોગ્ય ન હતી. પ્રારંભિક તબક્કે ફરિયાદ રદ કરવા માટે સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૪૮૨ હેઠળનું અધિકારક્ષેત્ર અસાધારણ કેસોમાં જ વાપરવાનું છે. આ પ્રકારનું અધિકારક્ષેત્ર તદ્દન મર્યાદિત અને પ્રતિબંધિત છે, અને તેનો અતિશય વિસ્તાર ન તો વ્યવહારુ છે કે ન તો વાજબી છે.

૧૭. આ કેસની હકીકતો પરથી, આ કોર્ટનું એવું મંતવ્ય છે કે તે પક્ષકારો વચ્ચેનો

સિવિલ વિવાદ છે અને ફરિયાદી-પ્રતિવાદી નં. ૨, જ્યારે સિવિલ કાર્યવાહીમાં તેની તરફેણમાં પરિણામ લાવવામાં નિષ્ફળ ગયો, ત્યારે તેણે ફોજદારી ફરિયાદ દાખલ કરી હતી.

૧૮. અરજદારો તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી એન.કે. મજમુદારે કેસની ચોક્કસ હકીકતોમાં, હાઈકોર્ટ દ્વારા સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૪૮૨ હેઠળની સત્તાઓ ક્યારે ઉપયોગમાં લઈ શકાય તે અંગે હાઈકોર્ટો અથવા સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા પ્રસ્થાપિત સિદ્ધાંતને લાગુ કરીને કેટલાક નિર્ણયો પર આધાર રાખ્યો છે. વિદ્વાન વકીલ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા નિર્ણયો પર હવે કોઈ વધુ ચર્ચા કરવાની જરૂર નથી, કારણ કે આ કોર્ટ પ્રથમ દ્રષ્ટિએ એવું મંતવ્ય ધરાવે છે કે પક્ષકારો વચ્ચેનો વિવાદ સિવિલ સ્વરૂપનો છે.

૧૯. ઉપરોક્ત કારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, અરજી સફળ થાય છે. વિદ્વાન પમા એડિશનલ સિનિયર સિવિલ જજ અને જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ ફર્સ્ટ ક્લાસ, ભાવનગરની કોર્ટમાં પ્રવર્તમાન આક્ષેપિત ફરિયાદ, ક્રિમિનલ કેસ નં. ૫૯૯/૨૦૧૧ (ઈન્ડવાયરી કેસ નં. ૧૦૬/૨૦૧૦) અને વર્તમાન અરજદારો સામે તેમાંથી ઉદ્ભવતી અન્ય કોઈપણ આનુષંગિક કાર્યવાહી આથી રદ કરવામાં આવે છે અને બાજુ પર મૂકવામાં આવે છે. તદનુસાર, આ અરજી મંજૂર કરવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ વિના ઉપર જણાવેલ હદ સુધી રૂલ નિસી આખરી કરવામાં આવે છે.

(બી. એન. કરિયા, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.